

ding van orgel. De almoesenier sprak in 't duitsch tot zijn gute kamaraden.

Om 10 ure heeft in dezelfde kerk de lijkdienst plaats van den Belgischen soldaat Gustaaf CALLEWAERT, 28 jaar oud, geboortig van Eecloo, uit Canada teruggekomen om te strijden voor zijn vaderland, over een veertiental dagen bij Nieupoort erg gewond en Vrijdag in het Hôtel des Thermes aan zijne wonden bezweken.

Rond de noon vliegt eene taube en komt er een auto met vier erg gekwetste duitsche soldaten. Van in den vroegen morgen reeds hoort men kanongebulder in de verte.

Om 11 1/2 ure wordt de duitsche vlag op het stadhuis gehesen.

Bij M. Henri DESMET, Keizerskaai, zijn 4 officieren en 3 soldaten gelogeerd : zijn gebuur, M. LOUF, deurwaarder, heeft hetzelfde getal, ongenooide, gasten.

Deze morgen, om 8 ure, had in de kerk van den H. Antonius (Vuurtoeren) de lijkdienst plaats van Edmond BAUWENS, Woensdag door de duitschers doodgeschoten.

In den namiddag, veel duitschers in stad, wandelend, een sigaar in den mond.

Rond 3 1/4 ure vliegt een Engelsch eendekker over de stad : vruchteloos wordt op hem geschoten.

Deze namiddag waren 9 burgers te dicht genaderd bij de 15 kanons door de Belgen, in de nabijheid van den Steenschen dijk verlaten. 2 duitsche wachten namen ze gevangen; een officier kwam in auto aangereden. Hij schoot in een kattedekkerie en deed de burgers, een voor een, aftasten. Kwam er iets uit hunne zakken dat hem niet aanstond, hij nam het af en slingerde het hun in het gezicht, hen tevens in 't duitsch de grofste scheldwoorden toewerpend ! Eindelijk toch, werden ze, na veel bedreigingen, losgelaten.

Rond 6 ure van den avond werd het kanongebulder, dat wij vanaf 4 ure hadden gehoord, uitnemend hevig. Korte oogenblikken nadien is het wederom alarm bij de duitschers : d'officieren, die bezig met smullen zijn in de Renommée, Langestraat, moesten hun diner in den brand laten; de soldaten, die in de herberg rustig hun glaasje zaten te drinken, werden opgetrommeld..., en allen, rap, rap, op weg in de richting van Middelkerk.

Tamelijk laat in den avond werden 67 karren met gekwetsten binnengebracht.

(wordt vervolgd)

KINDERSTERFTE BINNEN DE VESTINGSTAD OOSTENDE (1864)

door Yvan VAN HYFTE

In de krant "La Flandre maritime - Journal d'Ostende" van 20 oktober 1864 (nr. 87) las ik dat er alarmerende berichten circuleerden over de gezondheid van het plaatselijk garnizoen.

Wat verder "...Il y a eu quelque cas de décès parmi les enfants, mais rien de particulièrement extraordinaire. Cela est dans la nature des choses..."

Maar bij het natrekken van de Burgerlijke Stand vond ik in 22

nummers op de 104 van hogervermeld blad dat de kindersterfte in onze stad bedenkelijk hoog lag.

Van de 63 teruggevonden overlijdensberichten, gespreid over het jaar, waren er welgeteld 33 kinderen beneden de 11 jaar ! Een aanwijsbare verklaring van deze wanverhouding kindersterfte-totale sterfte ligt niet onmiddellijk voor de hand, al zal de sociale situatie van veel ambachtslui en arbeiders ongetwijfeld medebepalend geweest zijn.

Ofschoon de industriële omwenteling aan onze kust nooit vormen heeft aangenomen zoals in andere gewesten van ons land, toch was de armoede onder de arbeidersbevolking er niet geringer om.

Wellicht werkten jonge (!) moeders in kleine indrustiëen (vb. de touwslagerijen) lange arbeidsdagen waarbij misbruik inzake loon- en arbeidsvoorwaarden welig woekerden. De ongezonde, eenzijdige en karige voeding van die jonge vrouwen die soms veel te vroeg aan het werk waren en hun kinderen was mede de oorzaak van een langzame aftakeling.

Drinkwater bijvoorbeeld moest met emmers gehaald worden aan de dichtsbijgelegen openbare pomp. Voor zover die niet met vreemde schepen meegebracht werden, kiemden besmettelijke ziekten in geloosd riool- en huishoudelijk afvalwater. Aan de manier waarop alle rotzooi in de riool gekieperd werd, zal wel een (verpestend) reukje geweest zijn.

Naast het ontbreken van een milieubeheer was de elementaire medische kennis ver zoek. Aan diarree, pokken, bronchitis en tuberculose konden de zwaksten geen weerstand bieden. Melk werd toen nog niet gepasteuriseerd en bewaarmethoden voor voedsel waren onbestaande. Aan buikgriep die gepaard ging met plots opkomende hoge koorts stierven veel kinderen die niet konden rekenen op een vaccin. Op apotheker KOCKENPOO, toen in de Louisastraat, werd wellicht zelden een beroep gedaan....

Dan heb ik het nog niet gehad over de hygiëne en de huisvesting van kroostrijke gezinnen in de vissersbuurten waar "thuis" synoniem was voor doffe ellende.

Wat voor menselijke drama's schuilden achter die hiernavolgende lijst van overleden kinderen, niet ouder dan 10 jaar....

Marc DEGRAEVE	dochter van Jacques en Nathalie VANOUTRYVE Langestraat 48	3 en een haljaar oud
François HUYTENS	zoon van Jean en Virginie VERMAUT Fortuinstraat 4	17 maand oud
Prudence FRANCOIS	dochter van Jacques en Catherine REGOUDT Langestraat 32	19 dagen oud
Charles LANCSWEERT	zoon van Jacques en Emma VERKOUILLE Schipperstraat 51	5 maand oud
Polydore VANDECASTEELE	zoon van Joseph en Constance DEKEYSER Langestraat 17	7 maand oud
Mathilde RAMON	dochter van Charles en Cornélie VERKOUILLE Werfstraat 24	6 maand oud
Louise DESMEDT	dochter van Désiré en Rosalie HOUCK Sint-Paulusstraat 7	9 maand oud
Rosalie WILLEPUT	dochter van Jacques en Anne DEKONINCK Sint-Jozefsplein 5	

Pierre JANSSENS	zoon van Pierre en Amélie BENS Kleine Kaaistraat 7 4 maand oud (nu Pastoor Pypestraat)
Damida REILZEN	dochter van Pierre en Marie VERLAECKE Nieuwstraat 19 15 maand oud
Marie LOMBAERT	dochter van Charles en Marie VAN REEMOORTEL Sint-Niklaasstraat 4 5 jaar oud
Emile COOPMAN	zoon van Auguste en Louise VERCRUYSSSE Cadzandstraat 15 3 jaar oud
Aimé THABERT	zoon van Michel en Marie T'JONCK Weststraat 9 3 en een half jaar oud (nu A. Buylstraat)
Marie PAUL	dochter van Jean en Anne RICHTER Louisastraat 14 10 jaar oud
Louise DEGRAEVE	dochter van Jean en Antoinette VERMEIRE Schipperstraat 33 2 jaar oud
Louis DECLERCK	zoon van Pierre en Rosalie HELSMOORTEL Sebastiaanstraat 44 5 jaar oud
Michel BAELE	zoon van François en Hortense DEZ Sint-Jorisstraat 8 2 maand oud
Jean HUGÉ	zoon van Jean en Henriette VANDENBROUCK Mariastraat 4 7 jaar oud (nu Wellingtonstraat)
Célestine WILLEMS	dochter van Constantin en Justine DEMEY Sint-Jorisstraat 2 22 maand oud
Victor VILAIN	zoon van Hypolyte en Justine VANLOO Kaaistraat 5 5 jaar oud
Hypolyte BALLIU	zoon van Hypolyte en Jeanne DUFOER Lijnbaanstraat 2 jaar oud
Charles VERSTRAETE	zoon van Ivon en Barbe MARTEIN Sint Jozefstraat 9 6 maand oud (nu Jozef II straat)
Sabine ANGILLIS	dochter van Louis en Henriette HOSTEN Sint-Paulusstraat 69 4 maand oud
Constantin DONCHE	zoon van Edmond en Rose REILZEN Schipperstraat 7 2 en een half jaar oud
Alida DEHERTOGH	dochter van Pierre en Louise VANDEPUTTE Witte Nonnenstraat 67 2 jaar oud
Albert VERPOORTER	zoon van Hubert en Marie DISERINCK Werfstraat 25 6 maand oud (Nu H. Serruyslaan)
Désiré HOUCKE	zoon van Pierre en Mélanie LOMBAERT Aartshertoginnestr 44 3 maand oud
Jean DEMEYER	zoon van Désiré en Marie VAN WULPEN Sint Jozefsplein 13 5 jaar oud (nu ± Sint Petrus-en Paulusplein)
Alphonse VERSTRAETE	zoon van Jacques en Pauline MAESSENS Fortuinstraat 12 1 jaar oud

Marie ZANDERS	dochter van Philippe en Elisabeth MAQUET Franciscusstraat 39	7 maand oud
Théodore FAICT	zoon van Louis en Sophie LUST Paulusstraat 16	10 maand oud
Louis BAETE	zoon van Jean en Jeanne VANWULPEN Goede Windstraat 20 (nu De Smet de Naeyerlaan)	17 dagen oud
Mathilde ENGELS	dochter van Charles en Justine DENYS Werfstraat 54	6 maand oud

OSTENDIANA

door A. SWYNGEDAuw
m.m.v. E. SMISSAERT

BORRE, Lieven van den - Ostendiana B.744.6/1

Slechts zij die het zelf meemaakten ; medische schetsen : P. Guelinckx. Grafisch Bedrijf Lammaing, 1989.

GYSENS, Réjane - Ostendiana G.997/1

Brugge, economisch handelscentrum tijdens de middeleeuwen. Antwerpen : Hogere Zeevaartschool Antwerpen, 1990. Verhandeling t.b.v. de licentie in de nautische wetenschappen.

CLERCK, Jan de - Ostendiana C.283/2

Jan De Clerck (1881-1962) : hommage. Brussel-Bruxelles : Group 2 Gallery. Druk. Poot, 1990.

DESAUCHOIT, Renaat - Ostendiana W.5612/57

De Enkele-Cirkelstempels van West-Vlaanderen : 1870-1910. Oostende : Wefis, 1989-1990. 2 dl.

Dl. 1 : Adinkerke-Furnes.

Dl. 2 : Gheluwe-Zonnebeke.

VANNESTE, Olivier - Ostendiana V.159.1/10

Verzamelde toespraken : 1980-1989. Brugge : Wes, 1990.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/331

Europaprijs voor schilderkunst, Oostende. Oostende : Stadsbestuur ; Druk. Cailliau, 1990.

UDEKEM D'ACQZ, Jean d' - Ostendiana U.15/1

Quelques aspects de la vie en Flandre au 18e siècle. Gand : J. d'Udekem d'Acoz, 1989.

BRUTIN, Hugo - Ostendiana B.921/6

Fred Maës : kunstmonografie. Oostende : Druk. Gouwy, 1987.

MAERE-LIMNANDER, Auguste de - Ostendiana M.156.43/4

Avant-projet d'un canal maritime à grande section de Gand à la mer avec embranchement sur Bruges. Gand : Impr. C. Annoot-Braeckman, 1875.

WIELE, Annie en Louis van de - Ostendiana W.633/1

De wereldreis van de "Omoo". Mechelen : Druk. Leysen, 1953 of 1954.

WIELE, Annie van de - Ostendiana W.633/2

De wereldreis van de "Omoo" : waarom en hoe ?

CATALOGUS - Ostendiana C.191/322

Keramik uit Israël : tentoonstelling PMMK, Oostende, van 15.12.1989 tot 31.1.1990.